

Αρείου Πάγου 434/92, (τμ. Β')

Πηγή: Ε.Ε.Δ 53/94 σελ. 279, Δ.Ε.Ν 51/95 σελ. 122

Περίληψη: Όταν ο παθών εργατικό ατύχημα υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, ο εργοδότης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση αποζημίωσης του παθόντος. Μόνο όταν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή προστηθέντος αυτού υποχρεούται αυτός να καταβάλει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της κατά το κοινό δίκαιο αποζημίωσης και του ολικού ποσού των παροχών που χορήγησε στον παθόντα το ΙΚΑ. Η απαλλαγή καλύπτει και την περίπτωση της ειδικής αμέλειας όταν το ατύχημα γίνεται λόγω μη τήρησης διατάξεων περί όρων ασφαλείας. Διατηρεί όμως ο παθών την αξίωσή του για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης όταν το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα του εργοδότη ή του προστηθέντος.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1914. Α.Ν. 1846/1951 άρθρα 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: κ. ΜΙΧ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Εισηγητής: κ. ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΡΟΣ

Δικηγόρος: κ.Μιχ. Μανωλάς

Από τις διατάξεις των άρθρων 34 παρ. 2 και 60 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 "Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων", συνδυαζόμενες και με αυτές του άρθρου 16 παρ. 1 και 3 του ν. 551/1914, όπως κωδικοποιήθηκαν με το από 24.7/25.8.1920 β.δ., συνάγεται ότι όταν ο παθών από ατύχημα, που έγινε έπειτα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής, υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, δηλαδή έπαθε στον τόπο της εργασίας του που βρίσκεται μέσα σε ασφαλιστική περιοχή του ΙΚΑ, οπότε ο παθών θεωρείται αυτοδικαίως ασφαλισμένος σ' αυτό (ήδη η ασφάλιση του ΙΚΑ επεκτάθηκε σε όλη τη Χώρα με το άρθρο τρίτο του ν. 1305/1982), τότε ο εργοδότης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση του παθόντος αυτού. Δηλαδή απαλλάσσεται τόσο της κατά το κοινό δίκαιο ευθύνης για αποζημίωση, όσο και της προβλεπόμενης από το ν. 551/1914

ειδικής αποζημιώσεως και μόνο αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο αυτού (εργοδότη) ή του προσώπου που προστήθηκε από αυτόν υποχρεούται αυτός να καταβάλει στον παθόντα την από το παραπάνω άρθρο 34 παρ.2 προβλεπόμενη διαφορά μεταξύ του ποσού της κατά το κοινό δίκαιο αποζημιώσεως και του ολικού ποσού των υπό του ΙΚΑ χορηγουμένων σ' αυτό παροχών. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται περαιτέρω ότι η ως άνω απαλλαγή αφορά όχι μόνο την περίπτωση που το ατύχημα προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη του εργοδότη ή του παθόντος, αλλά και όταν τούτο προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη του προσώπου το οποίο προστήθηκε από τον εργοδότη. Η απαλλαγή αυτή καλύπτει και την περίπτωση της ειδικής αμέλειας, κατά την οποία το ατύχημα έγινε γιατί δεν τηρήθησαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας (Ολ. Α.Π. 1267/1976). Διατηρεί όμως ο παθών την αξίωση του για "χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης", κατά του εργοδότη και του προσώπου που προστήθηκε από αυτόν, όταν το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα αυτών, γιατί η πιο πάνω απαλλαγή αυτών από κάθε υποχρέωση για "αποζημίωση", ήτοι για αξίωση εντελώς περιουσιακού χαρακτήρα, δεν καλύπτει και την περιλαμβανόμενη σ' αυτή ως άνω αξίωση για χρηματική ικανοποίηση, αφού καμιά παροχή χορηγούμενη από το ΙΚΑ δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον αποκλεισμό της εν λόγω διαφορετικής φύσεως αξιώσεως, η επιδίκαση ή μη της οποίας εξαρτάται από την εύλογη κρίση του δικαστηρίου (Ολ. Α.Π. 1117/1986). Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχτηκε ότι το ατύχημα σε βάρος του αναιρεσιβλήτου του μισθωτού πρέπει να αποδοθεί σε αποκλειστική υπαιτιότητα των οργάνων της αναιρεσείδουσας (με την έννοια των προστηθέντων από αυτή προσώπων) και ότι τούτο έλαβε χώρα κατά την εκτέλεση της εργασίας του σε μηχανή κοπής χαρτοπετσετών, της οποίας έσπασε η κορδέλλα κοπής, και λόγω έλλειψης προφυλακτήρα, τινάχτηκε αυτή έξω από το χώρο κινήσεως, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό του αναιρεσιβλήτου στο δεξί του χέρι. Ακολούθως επιδίκασε υπέρ αυτού αποζημίωση και σε βάρος της αναιρεσείδουσας τα ποσά των 100.000 δρχ. για αμοιβή γιατρού και 10.000 για έξοδα κινήσεως και για το ενιαίο της εκτελέσεως συνυπολόγισε και το ποσό των 200.000 δρχ., το οποίο επιδικάστηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ως δαπάνη του

αναιρεσιβλήτου για πλαστική σ' αυτόν επέμβαση και κατά το οποίοιον τελευταίο ποσό δεν προσεβλήθη η πρωτόδικη απόφαση με έφεση αλλά και ούτε με αναίρεση από την αναιρεσεύουσα και επομένως κατά τούτο η πρωτόδικη απόφαση κατέστη αμετάκλητη και απρόσβλητη. Έτσι που αποφάνθηκε το Εφετείο, επιδικάζοντας στον αναιρεσίβλητο ασφαλισμένο στο ΙΚΑ ως αποζημίωση τα πιο πάνω δύο ποσά των 100.000 και 10.000 δρχ., μολονότι δεν δέχτηκε ότι το εργατικό αυτό ατύχημα οφείλετο σε δόλο των προστηθέντων από την αναιρεσεύουσα προσώπων, παραβίασε τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ. και το βάσιμο πρώτο λόγο αναιρέσεως να αναιρεθεί κατά τούτο η προσβαλλόμενη απόφαση.

Με τους λόγους αναιρέσεως δεύτερο και τέταρτο αποδίδεται ότι το Εφετείο υπέπεσε στην πλημμέλεια που προβλέπεται από το άρθρο 559 αριθμ.19 Κ.Πολ.Δ., γιατί διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφασή του ανεπαρκείς αιτιολογίες ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 914 Α.Κ., αναφορικά με την υπαιτιότητα της αναιρεσεύουσας και ως προς το ύψος της επιδικασθείσης χρηματικής ικανοποιήσεως των 500.000 δρχ. Οι λόγοι αυτοί πρέπει να απορριφθούν ως αόριστοι, γιατί δεν γίνεται καμία επίκληση των παραδοχών της προσβαλλόμενης αποφάσεως για να μπορεί να κριθεί αν σημειώθηκε ανεπάρκεια αιτιολογιών και σε ποια σημεία που έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης σχετικά με τα παραπάνω ζητήματα.

Το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, βεβαιώνει ότι, για το σχηματισμό του αποδεικτικού του πορίσματος, έλαβε υπόψη του και όλα τα έγγραφα που επικαλέσθησαν και προσκόμισαν οι διάδικοι. Από τη βεβαίωσή του αυτή και την περαιτέρω αιτιολογία της αποφάσεως αυτής καθίσταται αδιστακτως βέβαιο ότι τούτο (Εφετείο) έλαβε υπόψη και τα αναφερόμενα ως αγνοηθέντα στον άλλο, τρίτο, λόγο αναιρέσεως τρία έγγραφα. Πρέπει λοιπόν ο από το άρθρο 559 αριθμ. 11 Κ.Πολ.Δ. προβλεπόμενος λόγος αυτός αναιρέσεως να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατ' ακολουθίαν των προεκτιθεμένων πρέπει να αναιρεθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή μόνο κατά το κεφάλαιο της με το οποίο επιδικάσθηκαν στον αναιρεσίβλητο αμοιβή ιατρού (100.000 δρχ.) και έξοδα κινήσεως (10.000 δρχ). Εν όψει δε του ότι η υπόθεση έχει ανάγκη και άλλης

διευκρίσεως, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 580 παρ.3 Κ.Πολ.Δ., όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 παρ.15 του ν. 1738/1987, να παραπεμφθεί, για περαιτέρω εκδίκαση, κατά το αναιρούμενο μέρος της στο Εφετείο Πειραιώς, το οποίο είναι ισόβαθμο και ομοειδές προς το δικαστήριο που εξέδωσε την αναιρουμένη απόφαση και να καταδικαστεί ο αναιρεσίβλητος στην προσδιοριζόμενη στο διατακτικό δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας η οποία δεν κατέθεσε προτάσεις ενώπιον του Αρείου Πάγου. (Αναιρεί τη 1586/1988 απόφαση του Εφετείου Αθηνών εν μέρει).